

Позиція Всеукраїнської екологічної ліги щодо поводження з небезпечними відходами в Україні

Тимочко Т.В., голова Всеукраїнської екологічної ліги

Згідно з даними Державної служби статистики в Україні, за 2015 рік утворилося понад 312 млн. тон відходів, з яких 587 тис є небезпечними. Загалом в Україні накопичено понад 12 млн. тон відходів I-III класу небезпеки.

Всеукраїнська екологічна ліга стурбована бездіяльністю владних структур у сфері поводження з небезпечними відходами. Кожного року спостерігається отруєння довкілля токсичними відходами, які не були утилізовані. Причиною цього є корупційні схеми у дозвільно-ліцензійній діяльності Міністерства екології та природних ресурсів України, оскільки ліцензії на утилізацію небезпечних відходів видають одноденним фірмам-метеликам, які не мають ні досвіду, ні обладнання, ні безпечних технологій для утилізації відходів.

На жаль, в державному управлінні поводженням з небезпечними відходами майже відсутні превентивні механізми. Перед видачею ліцензії не здійснюється перевірка обладнання та умов, в яких зберігаються або утилізуються небезпечні відходи. Працівник екологічної інспекції не може без попередження прийти на підприємство, тому дуже важко фіксувати порушення природоохоронного законодавства. Необхідно запровадити доліцензійну перевірку підприємств для запобігання вивезення небезпечних відходів у яри і балки. Цього року почастишали випадки скидання відпрацьованих люмінесцентних ламп у навколишнє середовище, зокрема такі звалища знайшли поблизу м. Чигирин, с. Змітнів(Черкаська область), у м. Київ та інших населених пунктах. До речі, в Україні досі немає організованої системи прийому ртутьвмісних ламп від населення та їхньої утилізації. А одним з чинників, що зумовлює небезпечність ртуті, є її здатність до біоаккумуляції, тобто накопичення в живих організмах. Концентрація ртуті збільшується, мігруючи по харчовому ланцюзі і врешті-решт вражає людину.

Нагальною проблемою залишається неадаптованість українського законодавства до європейських вимог. На сайті Міністерства екології та природних ресурсів України розміщено Плани імплементації актів законодавства ЄС. Проте, уважно вчитуючись в даний документ, експерти Всеукраїнської екологічної ліги виявили цікаві факти: розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України проектів нормативно-правових актів з метою імплементації положень Директиви 2008/98/ЄС про відходи та Директиви 1993/31/ЄС про захоронення відходів подано до виконання на грудень 2017 року. Тобто це ще півтора роки повної бездіяльності.

Вкрай необхідно продовжити роботу з утилізації відходів з небезпечних зон – столичного заводу «Радикал» та Домбровського кар'єру у місті Калуш. Оскільки в Україні немає власного підприємства з переробки таких відходів, ми маємо залучати провідні міжнародні компанії з високим рівнем довіри до їх роботи в європейських країнах.

Значну проблему становить забруднення небезпечними відходами територій на Сході України. Відсутність точних даних щодо їхньої кількості та розміщення становить небезпеку для місцевого населення. Для розв'язання цієї проблеми необхідно здійснити інвентаризацію усіх місць складування токсичних речовин та розробити програму рекультивації територій, які були забруднені небезпечними відходами.

Всеукраїнська екологічна ліга вважає, що для розв'язання проблем з небезпечними відходами перш за все необхідно:

- імплементувати європейські директиви про відходи(Директива № 2008/98/ЄС, Директива № 2006/21/ЄС, Директива № 1999/31/ЄС);

- прийняти Програму поводження з небезпечними відходами до 2030 року, яка б охоплювала всі види небезпечних відходів, зокрема відпрацьовані шини, люмінесцентні лампи, батарейки, побутову та оргтехніку, непридатні пестициди, медичні, радіоактивні, сільськогосподарські, промислові відходи та ін.;

- створити Державне агентство поводження з відходами й передати йому повноваження Міністерства екології та природних ресурсів України та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України у сфері поводження з відходами;

- налагодити співпрацю Уряду з провідними науковими установами та громадськими природоохоронними організаціями, які працюють у сфері поводження з небезпечними відходами;

- запровадити доліцензійну перевірку підприємств з утилізації небезпечних відходів;

- посилити адміністративну та кримінальну відповідальність за порушення законодавства в сфері поводження з небезпечними відходами.